

ALLE SKAL MED

Dataopsamling på gruppedrøftelser, september 2020

Publikationen er udgivet af:
Videncenter for Åben Skole og Praksisfaglighed, Silke-
borg Kommune
Vejsøvej 55
8600 Silkeborg

Forfatter:
Anne Marie Haubro Raalskov

Kontakt:
Anne Marie Haubro Raalskov
Tlf.: 6177 0324
E-mail: amhr@silkeborg.dk

Indholdsfortegnelse

Introduktion	4
Dataindsamling	4
Datakilder	5
Databehandling.....	5
Analyse	6
Spørgsmål 1 - tematisering	7
Underbyggende citater til spørgsmål 1	8
<i>Ressourcer (tid)</i>	8
<i>Samarbejde (internt)</i>	8
<i>Klasserummet</i>	9
<i>Elever</i>	9
<i>Samarbejde (med eksterne professioner)</i>	10
<i>Ressourcer (fagprofessionelle)</i>	10
<i>Kapacitetsopbygning (lokalt)</i>	11
<i>Forældre</i>	11
<i>Ressourcer (uspecificeret)</i>	11
Spørgsmål 2 - tematisering	12
Underbyggende citater til spørgsmål 2.....	13
<i>Internt samarbejde</i>	13
<i>Ressourcer (tid)</i>	13
<i>Eksternt samarbejde</i>	14
<i>Struktur</i>	14
<i>Kapacitetsopbygning</i>	15
<i>Forældresamarbejde</i>	15
Konklusion.....	16
Resumé	16
Det der udfordrer projektet (spørgsmål 1).....	16
Det der fordrer projektet (spørgsmål 2).....	16
Vurdering samt perspektivering.....	17
Bilag 1: Procesbeskrivelser	18
Bilag 2: Word cloud.....	20

Introduktion

I september 2020 afholdte skolechef Thomas Born Schmidt 4 medarbejdermøder for alle kommunens pædagogiske medarbejdere, skoleledelser samt medarbejdere i Pædagogisk Praksis og Læring (PPL). Mødernes hensigt var at præsentere, den kommunale indsats 'Alle skal med' samt at se indsatsen som en naturlig forlængelse af det hidtidige arbejde med Professionelle Læringsfællesskaber (PLF). Deraf følger nedenstående program for de 4 medarbejdermøder:

Oplæg v. Thomas Born Schmidt	<ul style="list-style-type: none"> - Hvor kommer vi fra? - Hvor er vi på vej hen? - Den kommunale indsats "Alle skal med".
Paneldebat	<ul style="list-style-type: none"> - Paneldebat med:<ul style="list-style-type: none"> • Thomas Born Schmidt (Skolechef) • Bo Buhl (Silkeborg skolelederforening) • Niels Jørgen (Silkeborg lærerforening) • Jesper Larsen (BUPL) • Christian Mardal (FOA) - Paneldebatten blev styret af en moderator, som lod paneldeltagerne udfolde forståelsen af indsatsen og perspektiver herpå.
Gruppedrøftelser	<ul style="list-style-type: none"> - Medarbejderne skulle i mindre gruppe deltage i to processer med to spørgsmål hhv. spørgsmål 1 og spørgsmål 2.

De første to af de 4 medarbejdermøder blev afholdt med fysisk deltagelse, henholdsvis d. 7/9 og d. 8/9. De sidste to møder blev afholdt med virtuel deltagelse, henholdsvis d. 22/9 og d. 24/9.

Dataindsamling

I september har Anne Marie Raalskov faciliteret gruppearbejdet ved de 4 medarbejdermøder. Gruppearbejdet faldt i to dele:

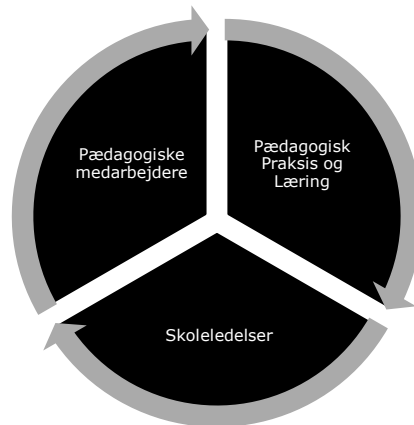
- Den første del var en proces, der havde til hensigt at afdække udfordringer ved det kommende arbejde med indsatsen.
- Den anden del var en proces, der skulle give indblik i, hvilke positive elementer som var de vigtigste, hvis "Alle skal med" skal lykkes over de kommende år.

Deltagerne i medarbejdermøderne skulle respondere i det digitale program 'Padlet', der fungerer som en digital opslagstavle med et kollaborativt perspektiv. Se bilag 1 for procesplan for afvikling af gruppearbejdet. Det kollaborative perspektiv indtænkes mellem de to processer, da grupperne skal orientere sig i hinandens første opslag, inden den sidste proces igangsættes.

Nogle grupper kunne desværre ikke få den digitale tilbagemelding til at fungere, hvorfor de således gav en analog tilbagemelding. Alle tilbagemeldinger indarbejdes i nærværende opsamling.

Datakilder

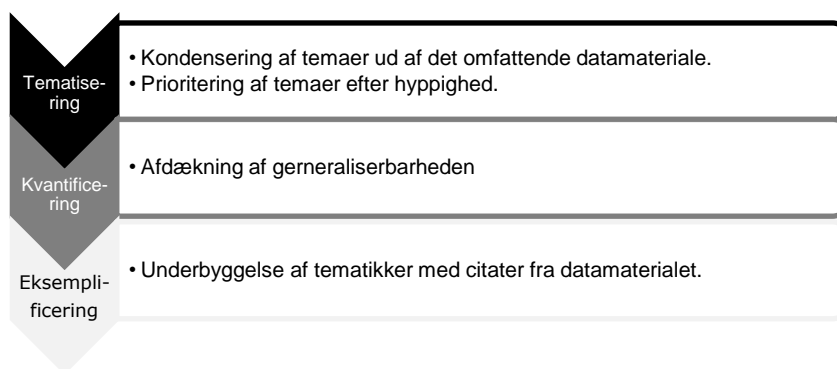
Nedenstående figur illustrerer, hvilke datakilder der har bidraget til dataindsamlingen ved medarbejdermøderne. Som nedenstående figur viser, foretages der herved en datatriangulering.

Det samlede antal responser på første proces er: 439, og det samlede antal responser på anden proces og dermed det andet spørgsmål er: 346. Samlet set er der i alt 785 responser. Der var 15 responser, der ikke kunne henføres til enten spørgsmål 1 eller 2.

Databehandling

Behandlingen af det kvantitative datamateriale vil blive analyseret og fortolket med udgangspunkt i nærværende illustration. Der startes med en kondensering af tematikker med afsæt i det samlede datamateriale. Der arbejdes her med afsæt i en meningskondenserende tilgang. Efterfølgende afdækkes i hvor høj grad, der kan generaliseres ud fra tematikkerne set i forhold til den samlede volumen af responser. Dette gør sig også gældende i forhold til tematikkens samlede mængde af kategorier, herved udregnes der en procentvis andel. Sluttelig eksemplificeres tematikkerne med udvalgte citater fra datamaterialet.

Analyse

Når det nærværende design af databehandling følges, så kan data samles i en matrice. Generaliserbarheden er fastsat efter følgende niveauer;

- Lav: 1 - 10 responser
- Mellem: 11-20 responser
- Høj: > 20 responser

Niveauerne er afsat med udgangspunkt i, hvor mange skoler og monofagligheder inden for PPL, der deltog i møderne. Der indarbejdes citater i de kategorier, der placerer sig inden for niveauet 'mellem' og 'høj'. Det lave generaliseringsniveau, der ligger i 'lav' vurderes ikke som værende relevant at underbygge med eksempelvis simplificering i form af citater.

I analysen af datamaterialet er alle responser indarbejdet, også i de tilfælde hvor der kun er én respons inden for en kategori. Denne prioritering er foretaget for således også at værne om de respondenter, der var en minoritet ved medarbejdermøderne som f.eks. monofagligheder i PPL.

De følgende afsnit vil behandle datamaterialet i to dele på nøjagtig samme vis, som den processuelle opbygning var på afholdelsen af det faciliterede gruppearbejde ved medarbejdermøderne, nemlig hhv. spørgsmål 1 og spørgsmål 2. Behandlingen af datamaterialet til de to spørgsmål vil foregå ens og på den vis, der er anskueliggjort i afsnittet om databehandling.

Spørgsmål 1 - tematisering

"Med afsæt i oplæg, debat og jeres egen praksis, beskriv i fællesskab de tre væsentligste faktorer fra jeres hverdag, der kan udfordre jeres muligheder for at indfri ambitionerne i 'Alle skal med' og hvorfor?"

Tema	Kategori	Antal (Σ)	Generaliserbarhed (på skoleniveau)	
Ressourcer (tid)	Mulighed for holddeling	29	Høj	18,5%
	Mere forberedelsestid	23	Høj	
	Mange undervisningstimer	14	Mellem	
	Manglende tid til relationsskabelse - i forhold til eleverne	10	Lav	
	Manglende tid til det enkelte barn	4	Lav	
	Manglende overskud i hverdagen til at arbejde med det der ikke er kerneopgaven	1	Lav	
Samarbejde (internt)	Undervisningsdifferentiering er vanskelig	32	Høj	13,9%
	Kollegialt samarbejde på tværs af professioner	26	Høj	
	Ressourcepersoner tæt på undervisningen	2	Lav	
	Oprettelse af læringsvejleder	1	Lav	
Klasserummet	Manglende gode fysiske rammer til understøttelse	33	Høj	13,0%
	Høj klassekvotient	22	Høj	
	Klassekultur	2	Lav	
Elever	Børn med særlige behov	14	Mellem	10,3%
	Undervisningsparate elever	10	Lav	
	Sammensætningen af elevgrupper - stor diversitet	10	Lav	
	Motivation for skole	4	Lav	
	Udfordring af de dygtige elever	4	Lav	
	Skoleværing	2	Lav	
	Udfordre de stille elever	1	Lav	
Samarbejde (med eksterne professionelle)	Visitationsproces er langsommelig	28	Høj	9,1%
	Tværgående samarbejde mellem afdelinger	5	Lav	
	Besparelse i PPR vækker bekymring	4	Lav	
	Mindre brug for eksperthjælp mere brug for skolens egen erfaringskapacitet	1	Lav	
	Stor udskiftning i samarbejdspartnere	1	Lav	
	Ud og indslusning fra inklusionscenter	1	Lav	
Ressourcer (fagprofessionelle)	Flere hænder	35	Høj	8,4%
	Gennemgående voksne i klassen	1	Lav	
	Privatpraktiserende	1	Lav	
Kapacitetsopbygning (lokalt)	Udvidelse af de fagprofessionelles kompetence inden for special pædagogik	26	Høj	5,9%
Struktur	Skal alle med?	7	Lav	5,7%
	Manglende fokus på kerneopgaven	3	Lav	
	Tildelingsmodel	3	Lav	
	For lange skoledage	2	Lav	
	Smalt normalitetsbegreb	2	Lav	
	Tillid til lærerne genoprettes	1	Lav	
	Indsatser skal breddes ud på flere fagprofessionelle	1	Lav	
	LFSI er ikke specifikt defineret	1	Lav	
	LFSI fungerer ikke	1	Lav	
	OBS på overgange	1	Lav	
	Underkendelse brugen af stillede diagnoser	1	Lav	
	For mange indsatser på en gang	1	Lav	
	Trængt økonomi - inklusionscenter	1	Lav	
	Tid og ro til at arbejde med indsatser	1	Lav	
Forældre	Samarbejde mellem skole og forældre	24	Høj	5,5%
Ressourcer (uspecificeret)		23	Høj	5,2%
Krydspres	Fagligt pres fra UVM og lærerens intentioner	6	Lav	1,4%
Eksterne samarbejdspartnere	Pres fra skolen og forældre om udredning	1	Lav	1,1%
	BUA vil have kognitiv udredning inden indstilling	1	Lav	
	Børnenormeringen pr. psykolog er for høj	1	Lav	
	Skolerne mangler tid til at arbejde med pædagogisk med vejledningen	1	Lav	
	Vil gerne give kapacitetsopbygning på skolerne	1	Lav	
Tidlig indsats	Børn i udfordringer har brug for tidlig indsats	4	Lav	1,1%
	'Uspecificeret'	1	Lav	
De fagprofessionelles virke	For mange personer om elever der får støtte	3	Lav	0,7%

Underbyggende citater til spørgsmål 1

Kommende citater er udvalgt fra det samlede datasæt med det formål at eksemplificere tematikkerne, der tidligere er blevet synliggjort. Der foretages en eksemplificering ved de tematikker, hvor generaliserbarheden er 'mellem' og 'høj'. Alle citater, der kan anvendes til at eksemplificere, er medtaget i opsamlingen.

Ressourcer (tid)

Mulighed for holddeling

- "Normeringen er en udfordring, da den er en binding strukturelt, og på hvor god kvalitet og sammenhæng man kan skabe for eleverne.
- "Ekstra to-lærer-timer".
- "Større mulighed for holddeling".
- "Vi mangler hænder i timerne. Børnene har mange forskellige behov i en klasse. Det er svært at nå rundt til alle".
- "Mere fleksibilitet i rammerne, bedre mulighed for holddannelser".
- "Jo flere hænder der er med i timerne, jo større er muligheden for inklusion".

Mere forberedelsestid

- "Skæv fordeling af undervisningsopgaver og forberedelsestid".
- "Lærerne kommer til at bruge mange ressourcer på andre opgaver end kerneopgaven".
- "At der ikke er tilstrækkelig tid til at gribe den praksisnære vejledning, der gives".
- "Det er ikke viden, vi mangler - men tid til både forberedelse, gennemførelse og evaluering".
- "Mere forberedelsestid til at fordybe sig. En hel dag om måneden til fordybelse, en forberedelse der ender i kvalificeret differentieret undervisning. Lad seminarier tage eleverne denne dag".

Mange undervisningstimer

- "For mange lektioner for både lærere og elever".
- "Færre undervisningstimer".
- "Lærerne er er låst i mange undervisningstimer".
- "Færre undervisningstimer og dermed mere tid til det krævende forældresamarbejde".
- "For mange undervisningstimer der medfører for lidt kvalitet i undervisningen".
- "Højt undervisningstal for lærerne udfordrer mulighederne for at mødes og samarbejde".
- "Mange undervisningstimer".

Samarbejde (internt)

Undervisningsdifferentiering er vanskelig

- "Det faglige spænd i en klasse/fag kan være så stort, at der ikke er tid til at forberede en undervisning, der i tilstrækkelig grad får alle med".
- Stor diversitet i børns faglige niveau".
- "Undervisningsdifferentiering er oftest umulig. Vi ved, at vi ikke til alle tider rammer alle børn".
- "Mange forskellige børn der skal rummes i almenklasserne, børn med diagnoser, børn med traumer (sekundært traumatiserede børn), børn med forskellige adfærdsmæssige udfordringer og børn med sproglige udfordringer".
- "At det ikke er muligt at tilgodese alle elevers behov - at foregive, at tilbuddet til de enkelte elever er tilstrækkeligt".
- "Hvordan sikrer vi, at de dygtigste elever også bliver set og udfordret i en hverdag, hvor der også er elever der "bøvler".

Kollegialt samarbejde på tværs af professioner

- "Mangel på lokalt forankrede AKT'ere".
- "Lærere og pædagogers forberedelsestid bliver spist af udefrakommende opgaver, dokumentation og nye tiltag".
- "Vi er udfordret på tid til at samarbejde i hele teamet og på tværs af faggrupper".
- "Omfattende opgaveportefølje, der ikke efterlader tid nok til at samarbejde og kvalitet".
- "Vi oplever pædagogens rolle og opgave i skolen, som at være op til den enkelte at definere".

Klasserummet

Manglende gode fysiske rammer til understøttelse

- "Fokus på at læringsmiljøerne kan elevernes diversitet".
- "De fysiske rammer på skolen vanskeliggør eksperimenter med gode læringsmiljøer".
- "De fysiske rammer (mangel på plads/lokaler)".
- "Pladsmangel i forhold til lokalestørrelse, indretning og placering".
- "Skabe bedre læringsmiljøer, lokalerne modsvarer ikke elevernes udfordringer, hvilket vanskeliggør at imødekomme barnets behov i vanskelige situationer".
- "De fysiske rammer begrænser os i at arbejde målrettet med mindre grupper samt enkelte elever".

Høj klassekvotient

- "Flere hænder eller mindre klasser".
- "En lærer og 28 elever".
- "En udfordring at skulle undervise de dygtige, den store midtergruppe og elever med diagnoser, når man står alene i en klasse med 28 elever".
- "Vi oplever, at antallet af elever i klassen kan være en udfordring, hvis vi skal kunne inkludere alle elever".
- "Klassekvotienten. Der er ikke tid nok til det enkelte barn".
- "Antallet af elever i en klasse. På Kornmod er kvotienten 22, det er vel ikke et tilfælde".

Elever

Børn med særlige behov

- "Mange elever med særlige udfordringer giver et stort behov for adgang til specialpædagogisk ekspertise".
- "Vi oplever, at der er mange elever, der kræver en del ekstra. Det kan være både trivselssamtaler (socialt og ondt i livet), fagligt hjælp og hjemmeproblematikker fylder meget i skoletiden".
- "Vi er udfordret på elever, der ikke er selvkørende/læringsparate i almene rammer".
- "Inklusion har generelt givet for mange børn med for svære udfordringer".
- "Man kan blive presset i opgaven omkring børn med ekstra behov, da det kan være tidskrævende i form af ekstra møder, ekstern vejledning, ekstra forældresamarbejde og ekstra dokumentation".
- "Den største udfordring er ikke diagnosebørn, men børn der i almindelighed har mange udfordringer. De er udfordret af manglende selvværd, manglende selvforståelse, en forståelse for en skolehverdag med tydelige voksne som naturlige midtpunkt, de kan ikke mærke sig selv. Dette gør almindelige faglig undervisning svært at gennemføre, da de helt almindelige børn har svært ved at fastholde sig i deres rolle som skoleelev. De kan godt reflektere sig til, hvad der er rigtigt at gøre, men kan ikke udføre det".
- "20 % af eleverne bruger 80 % af ressourcerne".
- "Få elever med særlige udfordringer tager uhensigtsmæssigt meget tid".

- "Der er nogle børn, der har så specielle behov, at de vil have en bedre skolegang i et specialtilbud med specialuddannede lærere".
- "Vi skal være bedre til at tilpasse vores rammer til børnenes behov".
- "Der er mange elever i klasserne, der kræver en-til-en undervisning eller bare kræver mere end bare undervisningsdifferentiering".
- "Stigende grad af børn med svære livsvilkår, hvor skolen ikke er det vigtigste (spiseforstyrrelser, alkohol, angst, kriminalitet, selvskadende unge mv.)
- "Nogle med særlige behov formår ofte ikke at arbejde selvstændigt, så få elever får ofte lærerens opmærksomhed".

Samarbejde (med eksterne professioner)

Visitationsproces er langsommelig

- "Hurtigere rykind med specialiseret personale".
- "De alt for lange visitationstider - det slider på et barn med særlige vanskeligheder, det slider på klassen som helhed, og det slider på lærerne".
- "Visitationstiderne er bestemt ikke blevet mindre med årene".
- "Vi oplever ikke, at visitationstiderne er til fordel for barnets tarv".
- "Hurtigere og mere effektivt samarbejde blandt faggrupper og personer vil være en KÆMPE hjælp".
- "Sådan som det ser ud nu, så er en stor udfordring for os, at processen, fra vi som lærere rækker ud efter hjælp, planlægger netværksmøder, og til at der rent faktisk kommer hjælp til eleven, er for lang".
- "Der er for langt fra hverdagspraksis i forhold til at inddrage de fælles supportfunktioner fra PPL - processen er for omstændig".
- "Det er en stor mangel i vores praksis, at PPR [red. det nuværende PPL] ikke møder børnene i virkeligheden".
- "Der er store problemer ved visitationsprocedurer. Vejen til behandling af sagerne er alt for langsom. Tingene går for langsomt, når vi på skolerne har brug for hjælp og vejledning, så er det her og nu".
- "At PPL kan levere deres specialiserede viden ud på skolerne. Fleksibelt, praksisnært og hurtigt. Der skal måske udvikles nye værktøjer i PPL, så vi kan få flere forløb måske af kortere varighed".
- "PPL skal have fast base/tilknytning ude i skolefællesskaberne - ikke sidde centralt".
- "Dårlig normering af psykologer - for mange børn pr. psykolog".
- "Skolerne er ikke gearet til at modtage vejledning - fordi ressourcerne til møder og tid hertil er begrænsede".
- "Som tale/hørekonsulent kan det være svært at blive "lukket ind i samarbejdet" - fordi skolerne ofte efterspørger, at tale-hørekonsulenten arbejder individuelt med børnene frem for at vejlede de professionelle til at kunne mere. Der mangler mere fleksibel indstilling til at gå de nye veje med praksisnær vejledning i stedet for udredninger. Skolerne er måske slet ikke klar over, at vi kan det andet også".

Ressourcer (fagprofessionelle)

Flere hænder

- "At have hænder nok i form af to lærere, når eleverne har meget forskellige behov."
- "Manglen af faglige hænder i undervisningen".
- "Flere hænder i klassen. Minimum to i hver klasse".
- "Både børn og voksne havde stor gavn af to-voksen-ordninger under nødundervisningen og generelt".

- "Organisering af fælles hænder".
- "Flere lærere/to voksne eller lærertimer/pædagogtimer i undervisningen for at udvikle voksne kompetencer og se 'hele barnet'".
- "Omstrukturering af ressourcer for at opnå flere to-lærer-timer samt mulighed for udførelse i praksis".

Kapacitetsopbygning (lokalt)

Udvidelse af de fagprofessionelles kompetence inden for special pædagogik

- "Manglende kompetencer".
- "Ressourcer til efteruddannelse".
- "Behov for samlet viden for at sikre optimal indsats".
- "Med så udfordrede børn er det vigtigt, at vi bliver holdt ajour med nyeste forskning inden for vores område".
- "Efteruddannelse i forhold til elever og familier med traumer, diagnoser og psykiske udfordringer".
- "Efteruddannelse, så alle er klædt på til at møde de udfordringer, der er i hverdagen".
- Opkvalificering er en nødvendighed, således den faglige ballast er på plads, når der er en elev med særlige udfordringer, som kræver specialpædagogiske tiltag".
- "Vi har brug for efteruddannelse i, hvordan vi bedst møder og lærer børn med forskellige diagnoser diverse færdigheder og sociale kompetencer".

Forældre

Samarbejde mellem skole og forældrene

- "Tid til forældresamarbejde".
- "Forældrene er også en udfordring. Vi mangler deltagende forældre, der tager ansvar for hele klassen og ikke kun sit eget barn - vi oplever også, at flere forældre mangler tillid til vores professioner".
- "Det er et stort arbejde i forhold til samarbejdet med forældre og andet bagland - for at skabe de optimale vilkår for den enkelte elev".
- "Misforstået omsorg for forældrene, som kommer til at gøre børnene bjørnetjenester".
- "En større gennemskuelighed omkring skole-hjem-samarbejdet ved børn med særlige behov".
- "Vi savner også ofte forældreopbakning ift. skole-hjem-samarbejde, samt børn mangler basal opdragelse".
- "Forældreopbakning fra resourcesvage forældre".
- "Forældreinddragelse. 2-delt mit barn skal være med i fællesskabet på egne regler, men også modsat den "knægt" skal da ikke være i mit barns klasse".
- "Definition af rammer - forventninger til forældre - tydeligere ramme som kommune".
- "Mange forældre glemmer at stille krav til deres eget barn, og lader skolegangen gå som den bedst kan - overlader for meget til lærerne".

Ressourcer (uspecificeret)

Der er ikke fundet citater, da der blot ville være skrevet ordet ressourcer.

Spørgsmål 2 - tematisering

"Med afsæt i egne og kollegaer refleksioner fra det første spørgsmål, hvilke tre positive "ingredienser" er så de vigtigste i jeres øjne, hvis 'Alle skal med' skal lykkes over de kommende år og hvorfor?"

Tema	Kategori	Antal (Σ)	Generaliserbarhed (på skoleniveau)	
Internt samarbejde	Muligheden for internt samarbejde mellem fagprof. herunder co-teaching forløb	68	Høj	20,2%
	Interne ressourcer bør være synlige	2	Lav	
Ressourcer (tid)	To-lærertimer evt. anvendt i LFSI	41	Høj	16,2%
	Muligheden for at have lokale ressourcer til understøttelse af indsats	12	Mellem	
	De fagprofessionelle mangler ikke hjælp, men tid	3	Lav	
Eksternt samarbejde	Hurtigere og nemmere hjælp til de professionelle ude på skolerne	46	Høj	14,7%
	Tværfagligt samarbejde	3	Lav	
	Det eksterne samarbejde bør ikke være råd men samarbejde	2	Lav	
Struktur	Tålmodighed på alle niveauer når der arbejdes med indsatsen	11	Mellem	13,6%
	Korte skoledage	7	Lav	
	Tidlig indsats	7	Lav	
	Udvikling med afsæt i det lokale miljø	5	Lav	
	Ro til kerneopgaven	4	Lav	
	Uddanne lokale ressourcer	2	Lav	
	Udfordre diagnoseparadigmet/smalt normalitetsbegreb	2	Lav	
	Ejerskab over indsatsen	1	Lav	
	Der er fortsat brug for andre tilbud end grundskolen	6	Lav	
	Fokus på fællesskab frem for individ	1	Lav	
	Ressourcer til specialafdeling	1	Lav	
Ressourcer (økonomi)	Afsat økonomi til indsatsen	8	Lav	8,1%
	Bedre normeringer/flere hænder	7	Lav	
	Økonomi uspecificeret	6	Lav	
	Fleksible mellemformer (LFSI)	5	Lav	
	Ressourcebank ved akut opstået problematik	2	Lav	
Kapacitetsopbygning blandt fagprofessionelle	Faglig viden inden for special pædagogik	27	Høj	7,8%
Eleven	Fælles mindset/sprog/narrativer om børnene ift. børns deltagelsesmuligheder	9	Lav	6,4%
	Motivation for læring	6	Lav	
	Tænke i nye måder at undervise	5	Lav	
	Fokus på det enkelte barn	2	Lav	
Forældresamarbejde	Muligheden for at inddrage forældrene som positive medspillere til indsatsen	19	Mellem	5,5%
Klasserummet	Lavere klassekoefficient	8	Lav	4,9%
	Uspecificerede fysiske rammer	5	Lav	
	Læringsmiljøet skal være understøttende	4	Lav	
Fagprofessionelles virke	Muligheden for at udøve et godt relationsarbejde til eleverne	6	Lav	3,2%
	Elevernes trivsel går forud for faglighed	4	Lav	
	Bedrive praksisfaglig undervisning	1	Lav	
Eksterne fagprofessionelle	Bedre psykolognormering som kan være forebyggende	1	Lav	0,3%

Underbyggende citater til spørgsmål 2

Kommende citater er udvalgt fra det samlede datasæt med det formål at eksemplificere tematikkerne, der tidligere er blevet synliggjort. Der foretages en eksemplificering ved de tematikker, hvor generaliserbarheden er 'mellem' og 'høj'. Alle citater, der kan anvendes til at eksemplificere, er medtaget i opsamlingen.

Internt samarbejde

Muligheden for internt samarbejde mellem fagprofessionelle herunder co-teaching forløb

- "Det er værdifuldt og vigtigt, at vi har et godt og tværfagligt samarbejde".
- "Kollaborativ professionalisme, sparring med kollegaer og dermed aktivering af tavs viden".
- "Ugentlige teammøder giver mulighed for konstant at afstemme vores pædagogik og læringsmål, samt at arbejde ud fra en fælles forståelsesramme".
- "Genoptage vores kollegiale besøg i hinandens undervisning".
- "Vigtigt at have et fælles vidensgrundlag og fælles værdier ift., hvordan vi møder børnene".
- "Tid til at få planlagt/tilrettelagt undervisning for alle".
- "Tæt samarbejde mellem lærere, pædagoger og ledelse".
- "Åbent samarbejde hvor alle interessenter bidrager til at fremme læring og trivsel for det enkelte barn":
- "Et italesat og forventningsafstemt afsæt, om at være villig til at se ind og se sin egen faglige praksis være i udvikling i samarbejde med sine kollegaer".
- "Det tætte teamsamarbejde, så man ikke føler, man står alene med udfordringerne".
- "Større fokus på det specialpædagogiske i teamet omkring klassen, hvor der skal være tid til fælles forberedelse og evaluering af undervisningen".
- "Mesterlære! Lad vejlederen komme ud i forløb omkring enkelt elever, så vi kan få sparring, vejledning og fælles refleksion i konteksten".
- "Nysgerrighed og professionel åbenhed - at turde sætte sig selv i spil som lærer og pædagog".
- "At holde fast i læringscirklen og andre modeller som ramme for arbejdet".
- "Mere co-teaching. Hvis vi står alene, kan vi komme til at ekskludere elever, fordi vi ikke kan nå at rumme dem og de andre elever".
- "At vi sammen skaber et fælles sprog".
- "Styrkelse af lærer-pædagog-samarbejdet med ligeværdige vilkår, forberedelsestid, løn etc.".
- "Se på barnet fagligt, socialt og personligt. Brug det fritidspædagogiske læringsrum ligeværdigt".
- "Sprog skaber handlemuligheder: Lad os være endnu mere bevidste omkring den sproglige kontakt, vi taler ind i".
- "Alle går åbent og nysgerrigt ind i udfordringer uden at definere bestemte løsninger".

Ressourcer (tid)

To-lærer timer evt. anvendt i LFSI

- "To-lærer-ordning og bedre mulighed for holddeling".
- "To-lærer så der er mulighed for holddeling, så alle elever udfordres (både stærke og svage elever)".
- "Fleksible timer til ekstra ressourcer samt større tildeling af ekstratimer i den almindelige dagligdag, så man kan komme nogle ting i forkøbet og være på forkant".
- "Flere af de rigtige hænder ind i klassen. Hermed forstås personale med de rette kompetencer til at hjælpe specifikke børn med specifikke udfordringer". Forventningsafklaring og opbygning af struktur for LFSI arbejdet - handleplaner mv.".
- "Kommunens plan om at segregere færre, bør omvendt give en større pulje til mellemformer på sigt".

- "Der skal skabes rum for, at der kan være flere undervisere i klasserne".
- "Flere lærere/ressourcepersoner i undervisningen, så man kan nå alle elever bedre".
- "To-lærer-ordning. Eleverne bliver oftere set, mødt og hørt i øjenhøjde".
- "Når man har mulighed for flere varme hænder, så øges sandsynligheden for succes med udfordrede elever".
- "Skoleværing. Et mellemtilbud vil måske kunne "fange" en elev, der ellers ender i en lang hjemmeperiode, mellem alment skole og et tilbud om en plads i et specialtilbud".
- "Flere hænder er nødvendige i det daglige arbejde, således en-til-en vejledning af børn med særlige behov i højere grad kan blive til en realitet".
- "Mere tid til LFSI".

Mulighed for at have lokale ressourcepersoner til at understøtte indsats

- "Mindre eksperthjælp udefra, mulighed for at bruge skolens egen erfaringskapacitet".
- "Uddannede vejleder/ressource/eksperter lokalt på skolen - (fokus på at hjælpe børn i vanskeligheder)".
- "Ønsker flere vejledningstimer til de ansatte, der har uddannelserne".
- "Vejledere/ressourcepersoner med god tid og gode kompetencer! Tæt på/inde i undervisningen giver kvalitet".
- "Vi vil hellere have "hjælp af hinanden i teamet" frem for eksperter, som ikke kender børnene".
- "Vi skal have frikøbt en pioner som læringsvejleder".

Eksternt samarbejde

Hurtigere og nemmere hjælp til de fagprofessionelle ude på skolerne

- "Tæt samarbejde med PPL og andre ressourceområder".
- "Gennemsigtighed i visitationsprocessen".
- "Måske et nyt design fra vores inklusionscentre eller PPL med korte forløb ligesom vores læseforløb, hvor man evt. trænes i vredeshåndtering, ængstelighed, følelsesregulering, selvregulering og kognitiv træning med tæt forældreinvolvering".
- "Hurtigere hjælp fra (og tid til) PPL og eksterne samarbejdspartnere".
- "Eksterne samarbejdspartnere skal iagttage børnene i en længere periode på tværs af dag, fag osv."
- "At PPL og videnscentre bliver mere praksisnære i samarbejde med lærerne/pædagogerne".
- "Fleksibilitet og parathed fra eksterne samarbejdspartnere".
- "Hurtigere behandlingstid ifm. udredning samt ingen loft for den enkelte skoles mulighed for at bede om hjælp til udfordrede elever."
- "Muligheden for hurtig fleksibel og individuelt tilpasset sparring, når der er brug for det specialpædagogiske og psykologhjælp".
- "Vi vil lykkes med at skabe forældreopbakning til vores inkluderende skole". "Forbedre "rammeaftale" PPL og BUA imellem - herunder også de praktiserende læger".

Struktur

Tålmodighed på alle niveauer når der arbejdes med indsatsen

- "Nye tiltag kommer hurtigt til at blive til støj i virkeligheden".
- "For meget topstyring og for lidt decentral medbestemmelse på udviklingsprojekter på de enkelte skoler".

- "'Alle skal med' - dette perspektiv skal udvikle sig i en tid, der er meget individfokuseret. Dette gælder også i forældresamarbejdet, at forældrene får øje på, at det ikke kun er "mit barn skal med", men alle skal med".
- "Tålmodighed på alle niveauer (politisk, ledere og pædagogisk personale)".
- "At vi får ro til vores kerneopgave".
- "At få ro til at implementere alle de projekter, der er sat i gang".
- "Vedholdenhed fra forvaltningens side ift. at give tid og fokus på at 'Alle skal med' og ikke hurtigt finde på nye indsatsområder".
- "Prioritering af indsatser - både lokalt og som skolevæsen. Det bliver vanskeligt at komme ordentligt i dybden med et indsatsområde, når der er mange i spil samtidig".
- "'Alle skal med'! Både voksne og børn".
- "Tid til at fordøje og indlære nye tiltag".
- "Mere ro på. Hvis 'Alle skal med', skal vi have ro til at effektuere det".
- "Ejerskab: At den enkelte/teamet og skolen oplever OG skaber mening med indsatsen".

Kapacitetsopbygning

Faglig viden inden for special pædagogik

- "Deltagelse i kurser som den neuropædagogiske tilgang til skolens elever".
- "Manglende specialpædagogisk og psykologisk viden til at rumme mængden af forskellige udfordringer".
- "Der skal være mulighed for faglig opkvalificering i forhold til konkrete udfordringer eller diagnoser".
- "Kompetenceløft, så vi ikke føler afmagt/skælder ud over, men ved hvilke værktøjer, vi har at gribe i. Evt. kompetencepersoner på skolen med god tid til opgaven".
- "Vi har ikke nok specialpædagogisk viden. Det medfører professionel utilstrækkelighed og dårlig trivsel på arbejdspladsen".
- "Investering i kompetenceløft til teamlærerne, så vi ikke er afhængige af en plads i ressourcepersonenes kalender".
- "Manglende viden om de forskellige diagnoser, det kræver en opkvalificering".

Forældresamarbejde

Muligheden for at inddrage forældrene som positive medspillere i indsatsen

- "Forældre som medspillere. Barnets trivsel er et samarbejde mellem skole og hjem, hvor forældrene er eksperter på deres barn".
- "Godt forældresamarbejde. Det er vigtigt, at vi har et positivt syn på forældrene".
- "At der arbejdes med forældreforventningen til folkeskolen, således man som forælder i folkeskolen ved, at ens barn nogle gange skal vente på en klassekammerat, der ikke er klar til undervisning. At der nogle gange sker noget træls. Et godt klassefællesskab og forældreskab er vejen til mere ro og færre trælse episoder. 'Alle skal med' skal kommunikeres til forældrene".
- "Hvis barnet, gruppen, klassen, læreren skal lykkes, skal forældrene være med".
- "Gode fortællinger/narrativer om børnene og familierne".

Konklusion

Nærværende rapport er genereret ud fra det datamateriale, der er kommet frem på 4 medarbejdermøder. Her har medarbejderne været informeret om præmissen om, at deres responser indgår i et kollaborativt arbejde.

Konklusionen indeholder både et resumé og et afsnit omkring vurdering samt perspektivering. I resuméet vil de mest væsentlige (fortolkede) temaer, der nævnes af medarbejderne som henholdsvis udfordrende (spørgsmål 1) og fordrende (spørgsmål 2) for indsatsen 'Alle skal med', blive gengivet. I vurderingen samt perspektivering, vil der blive set på den implikation, der samlet set kan drages af datamaterialet, og som er relevante for projektets videre arbejde.

Resumé

På baggrund af den indsamlede datamængde kan det være svært at konkludere noget entydigt, da der blot er tale om meget korte skriftlige responser. I denne form for tilbagemelding kan der være en høj grad af usikkerhed, da deltagerne ved mødet ikke får lejlighed til at uddybe deres responser. Dette kan betyde at perspektiver og nuancer i den afsendte respons, kan være svær at afkode.

Hvis der alligevel forsøgsvis skal foretages en opsamling på de to spørgsmål, vurderes det, at der i materialet er nogle trends, der kendetegner det (ud)fordrende ved projektet, set fra respondenternes synspunkt.

Det der udfordrer indsatsen 'Alle skal med' (spørgsmål 1)

Ses der nærmere på de udfordringer som de fagprofessionelle ser ifm. indsatsen, fremkommer især følgende 4 tematiske tendenser; 1) ressourcer, 2) samarbejde, 3) klasserummet og 4) kapacitetsopbygning.

Ressourcer, handler både om mere tid og flere fagprofessionelle. Det tidsmæssige perspektiv kan uddybes med henholdsvis bedre muligheder for holddeling samt mere forberedelsestid. Der bliver også tilkendegivet et behov for flere hænder. Endeligt er der til dette tema om ressourcer også en uspecificeret kategori, som er fremkommet ved, at mange af grupperne blot har skrevet 'ressourcer' ifm. deres svar. En yderligere tolkning har i disse tilfælde ikke været muligt.

Samarbejde, indeholder både det interne perspektiv (kollegialt på skolerne) samt det eksterne perspektiv (eksterne fagprofessioner). Til det interne perspektiv nævnes det, at undervisningsdifferentiering er vanskelig, og at det kollegiale samarbejde på tværs af professioner er udfordret, grundet manglende tid. Til det eksterne perspektiv nævnes primært langsommelige visitationsprocesser.

Klasserummet, omhandler dels manglende fysiske rammer til understøttelse af undervisning på hold, og dels høje klassekoefficienter.

Kapacitetsopbygning, fokuserer på nødvendigheden i, at de fagprofessionelles kompetencer inden for specialpædagogikken udvides.

Det der fordrer indsatsen 'Alle skal med' (spørgsmål 2)

Ses der nærmere på det som de fagprofessionelle vurderer, der fordrer projektet, fremkommer især følgende 3 tematiske tendenser; 1) internt samarbejde, 2) ressourcer og 3) kapacitetsopbygning.

Internt samarbejde, handler om at det gøres muligt med et styrket internt samarbejde mellem fagprofessionelle, herunder også co-teaching forløb.

Ressourcer, indeholder muligheden for at benytte flere to-lærer-timer, som evt. kan benyttes i flere fleksible mellemformer.

Kapacitetsopbygning, omhandler muligheden for at få en større faglig viden inden for det specialpædagogiske område.

Vurdering samt perspektivering

I et eventuelt kommende arbejde med denne opsamling bør der tages højde for, hvorledes og i hvilket omfang der deles data fra opsamlingen. Deltagernes udsagn bør behandles i den rette kontekst, med respekt og nænsomhed, da der jo er tale om korte responser, der kan være båret af usikkerhed, fordi deltagerne ikke har mulighed for at nuancere og præcisere.

Hvis der forsøgsvis foretages en opsamling på tværs af det, der udfordrer og fordrer arbejdet med indsatsen 'Alle skal med', så ses der i overvejende grad de samme tendenser. Der er tale om 3 tendenser, der vægtes som både potentielt hæmmende og potentielt fremmende for projektet, nemlig *samarbejde, ressourcer og kapacitetsopbygning*.

Identifikation heraf er central at holde sig for øje, da udfordringen kan ligge i, at der kan opstå snubletråde på den ene side, og på den anden side kan der være mulighedsskabere. Som eksempel kunne nævnes, at de fagprofessionelle vurderer, at der er afsat for få ressourcer til to-lærer-ordninger i læringsrummet. Dette kan ifølge de fagprofessionelle udfordre muligheden for at indfri ambitionerne i 'Alle skal med'. Samtidig kan ekstra ressourcer til brug for to-lærer-ordningen, i følge de fagprofessionelle, også være med til at fremme muligheden for at indfri ambitionerne i 'Alle skal med'. Opmærksomheden er god at adressere og debattere på både forvaltnings- og ledelsesniveau samt med de fagprofessionelle.

Hvis der er et ønske om at forfølge nogle af de blotlagte perspektiver, som både kan hæmme og fremme muligheden for at indfri ambitionerne i 'Alle skal med', kunne der overvejes at lave fokusgruppeinterview inden for skolens aktørfelt herunder de fagprofessionelle, eleverne, forældrene, skoleledelserne og de eksterne ressourcepersoner fra PPL.

Bilag 1: Procesbeskrivelser

Virklund Skole Buskelund Skole Bryrup Skole Vestre Skole	<u>Padlet-link:</u> Kortlink.....
---	---

Frisholm Skole Gjessø Skole Funder-Kragelund Skole Hvinningdalskolen	<u>Padlet-link:</u> Kortlink.....
---	---

1. del (ca. 20 min.)

I gruppen skal I samtale om spørgsmål 1. Essen af jeres drøftelser bedes I skrive ind i den tildelte padlet. Skriv "spørgsmål 1" i jeres oplagstitel.

Spørgsmål 1

Med afsæt i oplæg, debat og jeres egen praksis beskriv i fællesskab de tre væsentligste faktorer fra jeres hverdag, der kan udfordre jeres muligheder for at indfri ambitionerne i 'Alle skal med' og hvorfor?

2. del (ca. 20 min.)

Se padlet-opslag fra de øvrige grupper i jeres tildelte padlet. Skriv derefter essen af jeres drøftelser til spørgsmål 2 ind i gruppens padlet. Skriv "spørgsmål 2" i jeres opslagstitel.

Spørgsmål 2

Med afsæt i egne og kollegaers refleksioner fra det første spørgsmål, hvilke tre positive "ingredienser" er så de vigtigste i jeres øjne, hvis 'Alle skal med' skal lykkes over de kommende år og hvorfor?

Plan B (hvis teknikken driller...)

1. del (ca. 20 min.)

I gruppen skal I samtale om spørgsmål 1. Essen af jeres drøftelser bedes I notere under spørgsmål 1.

Spørgsmål 1

Med afsæt i oplæg, debat og jeres egen praksis beskriv i fællesskab de tre væsentligste faktorer fra jeres hverdag, der kan udfordre jeres muligheder for at indfri ambitionerne i 'Alle skal med' og hvorfor?

---

2. del (ca. 20 min.)

I gruppen skal I samtale om spørgsmål 2. Essensen af jeres drøftelser bedes I notere under spørgsmål 2.

Spørgsmål 2

Med afsæt i egne og kollegaers refleksioner fra det første spørgsmål, hvilke tre positive "ingredienser" er så de vigtigste i jeres øjne, hvis 'Alle skal med' skal lykkes over de kommende år, og hvorfor?
